

Образователното събитие- семинар

ПО ПРОЕКТ „4 ПО-ДОБРИ ИЗКУСТВА - ПИСАНЕ, РИСУВАНЕ, ТАНЦИ И ТЕАТЪР (4 BETTER ARTS)“
BGCULTURE-3.001-0045

ТЕМА

Духовни ценности и жизнена философия в ромския фолклор. Празници и празнуване. Религия и религиозност

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Програма PA14 „Културно предприемачество, наследство и сътрудничество“ на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г.

Духовни ценности и жизнена философия в ромския фолклор

Духовните ценности и жизнената философия в ромския фолклор са тясно свързани със социалната и културната идентичност на ромите. В техния фолклор се отразява богатата смесица от вярвания, митологии и истории, които формират основата на техния светоглед.

- **Свързаност с природата и хармония;**
- **Борбата с бедността и солидарността;**
- **Семейството.**

Духовни ценности и жизнена философия в ромския фолклор

Свързаност с природата и хармония

Свързаността с природата и хармонията с нея са съществени елементи от ромската жизнена философия, които се отразяват и в техния фолклор. За ромите, природата е част от техния начин на живот и свързващ елемент в тяхната култура.

- Номадски начин на живот - Исторически, ромите са били народ с номадски обичаи, често пътуващ от едно място на друго. Този начин на живот ги е свързвал по-плътено с природата, като те са били зависими от нея за храна и подслон. Този опит е влиял на техния начин на мислене и усещане за света.
- Магия и символика - Ромите често имат богато митологично наследство, което включва вяра в магията и съсредоточаване върху символите от природата. Например, различни животни, дървета и природни явления могат да бъдат включени в тяхната магия и ритуали.

Духовни ценности и жизнена философия в ромския фолклор

Борбата с бедността и солидарността

Борбата с бедността и изразената солидарност са също важни теми в ромската култура и фолклор. Ромите, като етническа група, често се сблъскват с икономически трудности и социално изключване, които стимулират изразяването на такива идеи в техния фолклор.

- Повествования за трудностите - Много ромски приказки и песни разказват за борбата с бедността, преследването и другите трудности в живота. Този аспект отразява реалността на ромската история и подчертава силата на човешкия дух.
- Солидарност и общност - Фолклорът често подчертава важността на солидарността в общността. Хората се подкрепят взаимно в борбата срещу животните условия.

Духовни ценности и жизнена философия в ромския фолклор

Семейството

Семейството играе изключително важна роля в ромската култура и образ на живот. Традициите и ценностите, свързани със семейството са едни от най-важните неща в ценностите на ромите.

- Разширени семейства - Ромските общности често имат традицията на разширеното семейство, където не само родителите и децата, но и други близки роднини са част от обичайната домакинска общност.
- Многопоколен характер - В ромските семейства до голяма степен се цени връзката между поколенията. Въпреки че моделите на семейна структура могат да варират, традиционно семействата са тясно свързани с родовете и родовите общности.
- Силни семейни връзки - Връзките в ромските семейства се отличават със силата им. Семействата обикновено се грижат едно за друго и поддържат близки връзки в рамките на общността.

Духовни ценности и жизнена философия в ромския фолклор

Семейството

Ролята на жената:

- Грижа за децата;
- Домакински задължения;
- Предава уменията си на следващото поколение домакини;
- Представява семейството пред различни социални институции.

Духовни ценности и жизнена философия в ромския фолклор

Семейството

Ролята на мъжа:

- Носител и защитник на семейния престиж;
- Осигурява дом;
- Взима решенията касаещи неговото домакинство;
- Изхранва семейството.

Празници и празнуване

В системата от ценности на ромския етнос достойно място намира и умението за веселие. Ако има нещо, за което другите признават, че добронамерено завиждат на ромите, то на първо място това е умението им да се веселят.

- **Васильовден (Банго Васили);**
- **Петльовден (Башнувден, Ихтимя);**
- **Великден (Патраги);**
- **Гергьовден (Ерделез);**
- **Мая, Маето;**
- **Богородица Бари;**
- **Рамазан Байрам;**
- **Курбан Байрам;**

Празници и празнуване

Васильовден (Банго Васили)

Васильовден, или Банго Васили (буквално "Куцията Васил") се празнува от всички ромски групи в България. Повсеместно е известен като "Циганската Нова Година". При калдарашите и рударите празникът се празнува по-скромно, докато при йерлиите и особено при бургуджиите и дръндарите той се явява основен празник, съизмерим единствено с Гергьовден.

Петльовден (Башнуден, Ихтимя)

Ихтимя се празнува като ден на момчето. Той е лишен от каквато и да е религиозна украса, или тя е съвсем скрита и завоалирана. Същността на празника е клането на петел за здравето на момчетата в къщи.

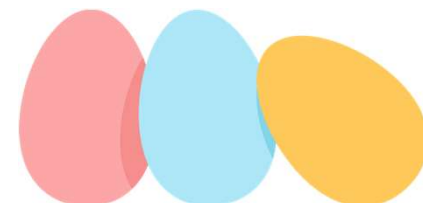
Празници и празнуване

Великден (Патраги)

Празнуването на Великден при калдарашите, рударите и дасикане-рома е свързано с християнската им религия и при тях Патраги е наистина Възкресение Христово. При ромите-мюсюлмани религиозното осмисляне на празника липсва - той се празнува преди всичко като "ден на червените яйца".

Гергьовден (Ерделез)

Гергьовден е най-големия празник на ромите в България. Празнува се от всички ромски групи (с изключение само на силно турчеещите се части от хорахане-рома, сред които се е празнувал до скоро) и за всички тях Гергьовден е основния празник, включително и за ромите-мюсюлмани. Единствено при бургуджиите и дръндарите ролята на основен празник изпълнява Банго Васили, но и при тях Гергьовден се отбелязва изключително пищно.

Празници и празнуване

Мая, Маето

На 14 май ромите празнуват своя обичай Мая, Маето като ден на шегите и лъжата. Някои предполагат, че първи април у нас е приет като ден на лъжата под влияние на западноевропейската култура, но майосването на ромите си е техен оригинален празник. Маето е чисто женски празник, весел и жизнерадостен. Празнува се когато узреят черешите. На 13 май две жени взимат едно котле – наследствено или новокупено, украсяват го с венец от цветя и рано, преди изгрев слънце, мълчаливо го пълнят с вода от три чешми. Късно след обяд, с котлето в ръце, двете обхождат къщите и всяка жена слага в него обица, пръстен или друго. След обиколката го оставят под стрехата на избрана къща, за да се вижда от звездите, покрито с много тънка кърпа. Освен двете жени и домакините на къщата, никой не знае къде е оставено котлето. Рано на 14 май – деня Мая, момичетата отиват на полето, берат “мая цветя”, закичват се с тях и ги връзват на кръста си.

Празници и празнуване

Богородица Бари

- На 28 август ромите празнуват като най-светъл свой празник деня Успение на света Богородица, който наричат Богородица Бари. Призори те ставали и се обличали с най-новите си дрехи, качвали се на каруци и файтони, украсени с шарени черги и килимчета и заедно с тенджерите с вкусни гозби и непременно с няколко големи дини, поемали към някой манастир, посветен на Божата майка. В София ромите отиват в Драгалевския манастир, от Пловдивско – в Бачковския, от Търновско – в Троянския манастир. Щом пристигнат, влизат в църквата, палят свещи, молят се за здраве. Ако имат болно дете – носят дар, записват имената си за светата литургия. След това излизат навън, подбират удобно място и опъват богати трапези.

Празници и празнуване

Богородица Бари

- Жените събират билки край манастира, особено шибой за лекуване от жълтеница. От църквата взимат босилек и менче със светена вода, която занасят вкъщи и поръсват всяко кътче на дома си. На връщане с песни и музика огласят целия път. Вечерта по къщите започвали истинските семейни веселби. Някои правят курбан и раздават на съседи и на близки.

Празници и празнуване

Има ромски общности, които са мюсюлмани, и те празнуват ислямските празници.

Рамазан Байрам - Това е празникът, който следва след края на светия месец Рамазан, по време на който мюсюлманите постят. Рамазан Байрам е време за радост, благословение и обичайно включва обществени молитви, споделяне на храна и подаръци.

Курбан Байрам - Този празник е известен още като Празник на жертвоприношението и се отбелязва в края на хадж пътешествие и след ритуала на жертвоприношение. В този ден мюсюлманите обикновено даряват част от месото на нуждаещите се и семействата си, което подчертава солидарността и грижата за общността.

Религия и религиозност

В научната литература доминира грешната представа, че ромите нямат своя религия и винаги приемат религията на населението, сред което живеят, или пък че заради пътуващия си начин на живот са в състояние често да сменят религията си.

Религия и религиозност

Религията и религиозността е съхранена и присъства много силно във фолклора и митологията на ромите. Те силно вярват в чудесата, които идват от Бога.

- 44 % са източноправославни;
- 39% - мюсюлмани;
- 15 % - протестанти;
- Под 1 % са католици;

СПОДЕЛЕТЕ НИ ВАШИТЕ ПОЗНАНИЯ ОТНОСНО ТЕМАТА.

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Програма PA14 „Културно предприемачество, наследство и сътрудничество“ на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г.

Благодарим Ви за вниманието!

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Програма PA14 „Културно предприемачество, наследство и сътрудничество“ на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г.